

**WYMOGI JAKOŚCIOWE PRAC DYPLOMOWYCH
PRZYGOTOWYWANYCH NA WYDZIALE NAUK O POLITYCE I
ADMINISTRACJI UNIWERSYTETU KAZIMIERZA WIELKIEGO W
BYDGOSZCZY**

Prace dyplomowe (licencjackie i magisterskie) są pracami promocyjnymi. Po spełnieniu warunków zawartych w *Regulaminie studiów, Procedurze dyplomowania Kolegium IV Uniwersytet Kazimierza Wielkiego w Bydgoszczy* (dalej: *Procedura dyplomowania*) oraz *Regulaminie Dyplomowania Na Wydziale Nauk o Polityce i Administracji* (dalej: *Regulamin WNPiA*) student uzyskuje dyplom ukończenia studiów wyższych I lub II stopnia oraz tytuł zawodowy licencjata lub magistra. Przygotowując pracę dyplomową, należy kierować się poniższymi wymogami.

**I. WYMOGI
PODSTAWOWE**

1. Praca dyplomowa przygotowywana jest samodzielnie przez studenta pod kierunkiem promotora.
  - a) w przypadku prac licencjackich: promotora posiadającego stopień naukowy doktora habilitowanego lub doktora nauk humanistycznych/społecznych,
  - b) w przypadku prac magisterskich: promotora posiadającego tytuł profesora lub stopień doktora habilitowanego nauk humanistycznych/społecznych.
2. Tematyka pracy dyplomowej związana jest ze specjalnością i kierunkiem kształcenia studenta oraz zatwierdzana jest przez Radę Kierunku, zgodnie z postanowieniami z Ramowej procedury zatwierdzania tematów prac dyplomowych przyjęta przez Radę Kolegium IV.
3. Rada Kierunku może określić szczegółowe zasady zatwierdzania tematu pracy dyplomowej zgodnie z wymienioną w pkt 2 Ramową procedurą oraz Regulaminem studiów.
4. Tematyka pracy dyplomowej powinna być zgodna z kompetencjami i zainteresowaniami naukowymi nauczycieli akademickich prowadzących seminaria dyplomowe. Kryterium to dotyczy również recenzentów.
5. Prace dyplomowe muszą spełniać kryteria poprawności: merytorycznej, metodologicznej, językowej i edytorskiej.
6. Ogólne wymagania stawiane autorom prac dyplomowych

Prace licencjackie	Prace magisterskie
---------------------------	---------------------------

1. Wykazanie się znajomością zagadnień związanych z tematyką pracy.	1. Wykazanie się pogłębioną znajomością zagadnień związanych z tematyką pracy.
2. Poznanie i wykazanie się wiedzą na temat elementów procesu badawczego.	2. Opracowanie i zastosowanie elementów procesu badawczego.
3. Przedstawienie problemu badawczego.	3. Przedstawienie i rozwiązanie problemu badawczego zgodnie z metodologią badań naukowych.
4. Zaprezentowanie wyników badań.	4. Zaprezentowanie wyników badań oraz ich zinterpretowanie pod kątem poprawności myślenia i spójności analizy.
5. Dostrzeganie praktycznych implikacji podjętych problemów badawczych.	5. Wykazanie się znajomością teoretycznych i praktycznych implikacji podjętych problemów badawczych.

II. WYMOGI FORMALNE

1. Praca ma składać się z następujących części:

a) strona tytułowa (wg *Załącznika Nr 2 do Zarządzenia Nr 28/2018/2019 Rektora UKW*),

b) oświadczenie autora pracy dyplomowej (wg *Załącznika Nr 1 do Zarządzenia Nr 28/2018/2019 Rektora UKW*),

c) streszczenie pracy dyplomowej (wg *Załącznika Nr 3 do Zarządzenia Nr 28/2018/2019 Rektora UKW*)

d) spis treści,

- e) wstęp, na który składać się powinno: - uzasadnienie wyboru tematu pracy,
  - określenie celu pracy,
  - zdefiniowanie problemu badawczego,
  - sformułowanie hipotez badawczych (dotyczy prac magisterskich),
  - opis zastosowanych metod badawczych,
  - omówienie struktury pracy,
  - charakterystyka wykorzystanych źródeł i literatury, d) rozdziały i podrozdziały,
- e) zakończenie, na które składać się powinny:
  - odpowiedź czy cel pracy został osiągnięty,
  - weryfikacja hipotez badawczych (dotyczy prac magisterskich),
  - przedstawienie wyników badań i wniosków końcowych,
  - wskazanie możliwości teoretycznego i/lub praktycznego wykorzystania wyników badań,
  - wskazanie ewentualnych kierunków dalszych badań,
- f) bibliografia,
- g) opcjonalnie spisy (rysunków, tabel, wykresów itp.),
- h) opcjonalnie aneksy w postaci rysunków, tabel, wykresów itp.

III. WYMOGI MERYTORYCZNE I METODOLOGICZNE

1. Prace dyplomowe muszą odpowiadać zasadom poprawności merytorycznej i być zgodne z podstawowymi zasadami metodologii badań naukowych.
2. Treść zawarta w pracy dyplomowej ma być:
  - a) zgodna z tytułem pracy,
  - b) przejrzysta, logiczna i spójna pod względem struktury podporządkowanej tematowi,
  - c) oparta na odpowiednio dobranych źródłach i literaturze.

3. Cel pracy

Cel pracy należy bezpośrednio powiązać z formalnym i przedmiotowym obszarem wiedzy, w obrębie której powstaje praca dyplomowa. Cel pracy musi być precyzyjnie określony i zdefiniowany z wykorzystaniem terminologii naukowej oraz siatki pojęciowej przyporządkowanej danej dyscyplinie naukowej.

4. Problemy badawcze (główny/szczegółowe)

Problemy badawcze – zarówno główne, jak i ewentualnie szczegółowe – powinny być sformułowane w postaci różnego typu pytań badawczych. Problem główny powinien być zgodny (zbieżny) z tytułem pracy, a problemy szczegółowe z tytułami rozdziałów (podrozdziałów).

5. Hipotezy badawcze

We wstępie do pracy należy wskazać hipotezy badawcze (ew. jedną), które w trakcie realizacji procesu badawczego zostaną zweryfikowane pod kątem prawdziwości i/lub fałszywości. Hipotezy muszą bezpośrednio odnosić się do zdefiniowanego problemu badawczego.

6. Metody, techniki i narzędzia badawcze

Zastosowanie określonych metod, technik oraz narzędzi badawczych należy bezpośrednio uzależnić od zdefiniowanego celu badań i określenia problemu badawczego. Metody, techniki i narzędzia badawcze powinny umożliwić weryfikację hipotez badawczych. Równocześnie we wstępie do pracy dyplomowej należy opisać zasadność stosowania danych metod, technik oraz narzędzi badawczych pod kątem realizacji celu badań. Nie powinno się dokonywać podręcznikowej deskrypcji określonych metod, technik czy narzędzi badawczych bez faktycznego powiązania ich z przedmiotem badania.

7. W pracy dyplomowej oprócz wykorzystania literatury i źródeł w języku polskim należy wykorzystać także materiały obcojęzyczne.

IV. ZALECENIA EDYTORSKIE

1. Standardy (zalecenia ogólne):

- objętość pracy powinna wynikać z wyczerpującego opracowania tematu;
- objętość pracy licencjackiej nie powinna być mniejsza niż 45 stron, a pracy magisterskiej nie mniejsza niż 70 stron;
- praca powinna być przygotowana w formie wydruku komputerowego na białym papierze;
- orientacja strony - pionowa, format A-4;
- marginesy: górny 2,5 cm, dolny 2,5 cm;

- marginesy lustrzane: prawy 2,5 cm, lewy 2,5 cm plus 1 cm na oprawę;
  - włączona opcja - *nie dziel wyrazów*;
  - treść pracy powinna być drukowana dwustronnie;
  - praca musi posiadać ponumerowane strony;
  - numeracja ciągła (tj. przez całą pracę) dotyczy także przypisów oraz opisu elementów graficznych (tabel, wykresów, rysunków, schematów, zdjęć); tzn., że każda tabelka, wykres itp. musi mieć numer i tytuł, a pod spodem: Źródło: Opracowanie własne (może być „na podstawie...”) lub Źródło: zapis jak w przypisie;
  - numeracja stron powinna rozpoczynać się od spisu treści (zwykle od strony 4);
  - numery stron należy umieścić na dole, w stopce po prawej stronie;
  - wszystkie główne elementy struktury pracy dyplomowej, tj. wstęp, kolejne rozdziały, spisy, bibliografia, itd. muszą rozpoczynać się od nowej strony;
  - podstawową jednostką składową pracy dyplomowej jest rozdział. Tekst główny pracy, składa się z kolejnych rozdziałów, podrozdziałów i opcjonalnie punktów w podrozdziałach. Treść poszczególnych rozdziałów zależy od tematu pracy. Ich objętość powinna być zbliżona;
  - zapis numeracji rozdziałów cyframi rzymskimi, zaś podrozdziałów cyframi arabskimi;
  - wszystkie tytuły (każdego poziomu) należy pisać bez kropki na końcu;
  - w tekście pracy należy wyraźnie oddzielić od siebie ciągi logiczne odrębnych myśli poprzez stosowanie akapitów (wcięcie pierwszego wiersza 1,25cm);
  - spis tabel, rysunków, wykresów (wygenerowany automatycznie). Przykładowy spis tabel:
Tabela 1. Skala przestępczości nieletnich w Polsce w latach 2000 - 2015.....62
Tabela 2. Rodzaje zachowań rodziców wobec dzieci w wieku przedszkolnym 49
- Analogicznie tworzymy spisy wykresów, rysunków, schematów itp. (każdy oddzielnie); - aneks zawiera dokumentację uzupełniającą treść główną pracy. Mogą nimi być obszerne tabele, dodatkowe obliczenia, rysunki, zdjęcia, wzory druków, kwestionariusze ankiety, kwestionariusze wywiadu, wyciągi aktów prawnych itp. Jeżeli załączników jest kilka, należy przed nimi zamieścić spis załączników. Każdy załącznik powinien mieć numer (arabski) i znajdować się na osobnej stronie pracy (np. Załącznik nr 1. Kwestionariusz ankiety). W tekście głównym należy powoływać się na zawarte w nich materiały przez podanie w nawiasie numeru załącznika (np. Załącznik nr 4).

2. Rodzaje stosowanej czcionki i odstępy między wierszami (interlinia):

- na stronie tytułowej stosujemy następującą czcionkę: nazwę uczelni, wydział i tytuł pracy piszemy czcionką Times New Roman, pogrubioną, 16 pkt. Pozostałe informacje czcionką Times New Roman 14 pkt. Na pierwszej stronie nie zamieszczamy numeru strony. Interlinia 1,5.

- tytuły rozdziałów (pierwszego poziomu) muszą rozpoczynać się od nowej strony, powinny być wyśrodkowane. Należy je zapisać numeracją rzymską i wielkimi literami, czcionką Times

New Roman, pogrubioną, o rozmiarze 14 pkt., z zachowaniem pojedynczego odstępu między wierszami;

- tytuły podrozdziałów (poziomu drugiego) muszą być wyrównane do lewej strony. Należy je pisać numeracją arabską i małymi literami (jak zdanie), czcionką Times New Roman, pogrubioną, o rozmiarze 12 pkt., z zachowaniem pojedynczego odstępu między wierszami; - tytuły podrozdziałów (poziomu trzeciego - tytuły punktów w podrozdziałach) muszą być wyrównane do lewej strony. Należy je pisać małymi literami (jak zdanie), czcionką Times New Roman, pogrubioną, o rozmiarze 12 pkt., z zachowaniem pojedynczego odstępu między wierszami;

- przed tytułem stosuje się odstęp dwóch wierszy, jeżeli tytuł następuje po normalnym tekście i jeden, jeżeli po tytule. Po tytule stosuje się odstęp jednego wiersza;

- *tekst znormalizowany* (dotyczy tekstu wewnątrz rozdziału, podrozdziału) powinien być wyjustowany, pisany czcionką Times New Roman, normalnej grubości, o rozmiarze 12 pkt., wymagana jest interlinia 1,5 wiersza;

- wcięcie pierwszego wiersza akapitu wynosi 1,25cm. odstęp pomiędzy akapitami 0 pkt., tzn. należy usunąć odstępy przed i po akapicie;

- *tekst opisowy* (dotyczy opisu tabel, rysunków, przypisów, bibliografii) powinien być wyjustowany, obowiązuje czcionka Times New Roman, normalnej grubości, o rozmiarze 10 pkt., odstęp między wierszami pojedynczy (interlinia 1,0) oraz wcięcie pierwszego wiersza akapitu 1,25cm;

- *tabele, wykresy, rysunki, zdjęcia, schematy* powinny być rozmieszczone centralnie w stosunku do lewego i prawego marginesu. Każdy element graficzny musi posiadać opis (tytuł), który należy umieszczać powyżej wybranego obiektu i kolejny numer. Opis (tytuł obiektu) należy pisać czcionką Times New Roman, pogrubioną, o rozmiarze 12 pkt. natomiast pod

elementem graficznym należy podać źródło, tu należy stosować czcionkę opisową 10 pkt. W przypadku, gdy autorem tabeli, rysunku wykresu itp. jest piszący pracę, jako źródło podaje się: Opracowanie własne. W tekście można powoływać się na materiał graficzny, przy czym musi być on odpowiednio przeanalizowany i skomentowany; - *wewnątrz tabeli* obowiązuje interlinia 1,0.

V. ZALECENIA DOTYCZĄCE CYTOWANIA, SPORZĄDZANIA PRZYPISÓW I BIBLIOGRAFII

Przypisy są istotną i nieodłączną częścią pracy dyplomowej. Świadczą one o znajomości źródeł i literatury, ich doborze i stopniu wykorzystania. Wskazują między innymi na źródła prezentowanych w tekście stanowisk, twierdzeń, danych, zawierają dodatkowe informacje o problematyce omawianej w tekście itp.

- piszący pracę dyplomową, korzystając ze źródeł i literatury, aby nie być posądzonym o plagiat, muszą w przypisie wskazać źródło, z którego czerpią informacje. Podanie źródeł jest konieczne, gdy przytacza się cytaty, dane liczbowe, tabele, wzory, wykresy, ilustracje zaczerpnięte z innych publikacji. Wszystkie informacje niebędące efektem doświadczeń, badań czy przemyśleń autora muszą mieć zatem przypis;

- jeżeli cytaty są fragmentami tekstów przytaczanymi w dosłownym brzmieniu muszą być ujęte w cudzysłowie. Cytaty zawierające kilka zdań można wyróżnić odrębnym akapitem. W przypadku skracania cytatu miejsce opuszczone zaznacza się wielokropkiem w nawiasie; - każdy cytat powinien być oznaczony odpowiadającym jemu przypisem. Przypisy umieszcza się na dole strony pod poziomą linią, oddzielającą obszar przypisów od głównego tekstu, do którego się odnoszą. W przypadku przypisów również obowiązuje numeracja ciągła (w całej pracy dyplomowej).

1. Sporządzanie przypisów

Najczęściej stosujemy przypis:

- źródłowy, który informuje o pochodzeniu przytaczanych treści,
- polemiczny - zawiera polemikę autora pracy z cytowanymi poglądami innych autorów (przed źródłem zamieszcza się: Zob., Patrz, Por. lub opis wyjaśnienia), Możemy także stosować przypis:
  - wyjaśniający – stosujemy np. przy rozwinięciu użytego skrótu,

- odsyłający – stosujemy w sytuacji odesłania czytającego do konkretnej części pracy, - dygresyjny – stosujemy w celu zamieszczenia uwag i spostrzeżeń godnych odnotowania, które nasuwają się autorowi pracy na marginesie rozważań głównych.

Przypis musi kończyć się kropką. W ramach jednego przypisu można podać kilka różnych źródeł, wówczas należy je oddzielić średnikami.

a) Przykłady przypisów ze źródeł drukowanych

- publikacja zwrta jednego autora cytowana po raz pierwszy

S. P. Morreale, *Komunikacja między ludźmi. Motywacja, wiedza i umiejętności*, Warszawa 2007, s. 57.

- publikacja zwrta jednego autora cytowana po raz kolejny w dalszych częściach pracy S. P. Morreale, *Komunikacja między...*, s. 76.

- ponowne korzystanie w tego samego źródła (pod rząd) Tamże, s. 77.

- ponowne korzystanie w tego samego źródła (z tej samej strony) Tamże.

UWAGA! Stosowanie „Tamże” dotyczy także pozostałych źródeł.

- publikacja zwrta mająca wielu autorów cytowana po raz pierwszy

K. Gołębiowski, M. Kamiński, K. Rochowicz, B. Sobczuk, *Jak zainteresować uczniów astronomią w szkole podstawowej, gimnazjum i szkole ponadgimnazjalnej?*, Warszawa 2012, s. 34.

- publikacja zwrta wielu autorów cytowana po raz kolejny w dalszych częściach pracy K. Gołębiowski i in., *Jak zainteresować uczniów...*, s. 40.

- publikacje pod redakcją jednego lub kilku autorów cytowana po raz pierwszy

U. Ostrowska, *Aksjologiczne podstawy wychowania*, [w:] *Pedagogika, T. 1, Podstawy nauk o wychowaniu*, red. B. Śliwerski, Gdańsk 2006, s. 408.

- publikacja pod redakcją jednego lub kilku autorów cytowana po raz kolejny w dalszych częściach pracy

U. Ostrowska, *Aksjologiczne podstawy...*, s. 410.

lub

S. Sztobryn, *Historia wychowania*, [w:] *Pedagogika. T.1...*, red. B. Śliwerski, s. 71.

- artykuł z czasopisma

A. Popławska, *Multidyscyplinarne podstawy podmiotowości ucznia we współczesnej szkole*, „Edukacja” 2007, nr 4, s. 38-46.

- artykuł prasowy

M. Wroński, *PO idzie po władzę*, „Gazeta Wyborcza” 12.12.2017, s. 12.

- dokument archiwalny - w przypisach źródłowych należy stosować skróty archiwów, całych zespołów i akt w nich zamieszczonych

- dokument archiwalny cytowany po raz pierwszy

Centralne Archiwum Wojskowe w Warszawie (cyt. dalej: CAW), sygn. 997, Akta personalne B. Wieniawy, k. 34.

- ponowne cytowanie bezpośrednio pod tą sygnaturą Tamże, k. 35.

- cytowana po raz kolejny w dalszych częściach pracy, CAW sygn. 997, Akta personalne B. Wieniawy, k. 34.

- dla odróżnienia poszczególnych dokumentów znajdujących się w teczce stosujemy CAW sygn. 997, Akta personalne B. Wieniawy, *Świadectwo ukończenia kursu jeździeckiego w Szkole Podchorążych Kawalerii w Grudziądzu*, k. 45.

- dokument prawny

Ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, Dz. U. 2011, nr 149, poz. 887.

- hasło z encyklopedii, słownika itp.

E. Zyzik, *Kompetencja*, [w:] *Mały leksykon pedagoga wczesnoszkolnego*, red. J. Karbowniczek, Warszawa 2014, s. 135.

- cytowanie źródła „z drugiej ręki”

N. E. Enkvist, *Coherence, pseudo-coherence and non-coherence*, Abo 1978, s. 110; cyt. za: E. Tabakowska, *Kognitywne podstawy języka i językoznawstwa*, Kraków 2001, s. 250.

b) Przykłady przypisów ze źródeł elektronicznych

- artykuł ze strony internetowej

A. Popławska, *Podmiotowość uczestników procesu kształcenia w społeczeństwie informacyjnym*, <http://archiwum.gazeta-it.pl/edukacja/git23/366.html>, 01.02.2018.

W przypisach można stosować skróty: tamże, tenże, też, rozrzucone, ss., s., t., [w:]

W pracy obowiązuje jednolity schemat przypisów.

2. Zasady opisu bibliograficznego

Literaturę należy zestawić alfabetycznie, zaczynając od nazwiska autora i pierwszej litery imienia, następnie tytuł oraz miejsce i rok wydania (bez numerów stron). W przypadku, gdy praca nie ma wymienionych autorów zestawia się ją alfabetycznie według pierwszych liter tytułu. W wykazie aktów prawnych obowiązuje zasada chronologiczna. W przypadku pozycji internetowych nie podajemy daty dostępu. Bibliografię należy podzielić według schematu:

1. Źródła

- a) Dokumenty
- b) Pamiętniki, dzienniki, wspomnienia
- c) Informacje, korespondencja, wywiady
- d) Zbiory prywatne

2. Pozycje zwarte

Gołębiowski K., *Jak zainteresować uczniów astronomią w szkole podstawowej, gimnazjum i szkole ponadgimnazjalnej?*, Warszawa 2012.

Morreale S. P., *Komunikacja między ludźmi. Motywacja, wiedza i umiejętności*, Warszawa 2007.
Ostrowska U., *Aksjologiczne podstawy wychowania*, [w:] B. Śliwerski (red.), *Pedagogika, T. 1, Podstawy nauk o wychowaniu*, Gdańsk 2006.

3. Artykuły z czasopism naukowych

Popławska A., *Multidyscyplinarne podstawy podmiotowości ucznia we współczesnej szkole*, „Edukacja” 2007, nr 4.

4. Artykuły z prasy

Wroński M., *PO idzie po władzę*, „Gazeta Wyborcza” 12.12.2017.

5. Netografia

Popławska A., *Podmiotowość uczestników procesu kształcenia w społeczeństwie informacyjnym*, <http://archiwum.gazeta-it.pl/edukacja/git23/366.html>, 12.05.2005.